

Asiantuntijahaastattelu **Katariina Mäkelä** **vanhempi tutkija** **Suomen ympäristökeskus** **SYKE**

Suomen lehtojen tilanne on kohtuullisen heikko, kertoo vanhempi tutkija Katariina Mäkelä Suomen ympäristökeskuksesta. Lehtoja on jäljellä vain rippeitä entisestä, koska parhaimmat alavan maan lehdot on raivattu pelloiksi historian saatossa. Se on johtanut myös jäljellä olevien lehtoalueiden pirstoutumiseen. Myös lehtojen laatu on heikentynyt. Vaikka hylätyille pelloille palaa jonkin verran lehtokasvillisuutta, ei moneen kertaan myllätty maaperä tarjoa enää lehtojen kehittymiselle hyviä lähtökohtia eikä niistä tule enää niin monimuotoisia kasvupaikkoja.

Lehtojen tulevaisuus ei ole erityisen valoisa, vaikka joitakin valopilkkuja on, esim. suojeltuja luontotyyppejä kuten jalopuumetsiköt. Rehevät lehtolaikut ovat metsälaisissa monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä. On hyvä, että niiden ominaispiirteiden säilyminen on suosituksissa. Sen sijaan pienialaisuuden vaatimus on huono, sanoo Mäkelä. Jos metsänomistajalla on kolmen hehtaarin lehto niin vasta kun siitä hakkaa hehtaarin pois, se kuuluu metsälain 10 pykälän piiriin.

Jalopuulehtojen tulevaisuuden hän näkee parempana, koska niistä suurempi osuus on suojelualueilla. Ilmastonmuutos tuo kuitenkin niillekin uhkaa, kun erilaiset uudet tuholaiset, kuten saarnensurma, ovat löytäneet tiensä Suomeen. Talousmetsälehtoja uhkaa ja heikentää metsätaloustoiminta, koska kaikki talousmetsälehdot eivät kuulu metsälain 10 pykälän piiriin. Niissä liian kaavamainen metsätaloudellinen toiminta on vaarana, lehtoja ei oteta riittävästi huomioon.

Mäkelä tiivistää Suomen lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusraporttien tulokset lehtojen osalta muutamaaan lauseeseen. Monille lajeille lehdot ovat todella merkittävä elinympäristö ja metsien uhanalaisista lajeista 45 % elää lehdossa. Lehdot ovat merkittäviä etenkin niiden ravinteisen maaperän sekä monipuolisen ja kerroksellisen puuston ansiosta. Koko maan lehtoluontotyypeistä 77 % on uhanalaisia. Runsasravinteiset lehdot ja jalopuulehdot ovat uhanalaisimpia, (vaahteralehdot kuitenkin silmälläpidettäviä). Etelä-Suomen lehdot ovat uhanalaisempia kuin Pohjois-Suomen, siellä laatu ei ole vielä niin heikentynyt kuin etelässä.

Lehtojen monimuotoisuuden köyhtymiseen vaikuttaa eniten kaavamainen metsätalouden toiminta, sanoo Mäkelä. Lehtoja otetaan jonkin verran huomioon, mutta ei tarpeeksi eikä kaikkialla. Jalopuita yhä poistetaan hakkuissa ja kuusettumista tapahtuu. Tärkeää olisi lehtipuiden ja kuolleen puun säästäminen ja lisääminen. Lahopuujatkumo on heikentynyt mikä vähentää lajien monimuotoisuutta.

Mäkelä arvioi suojelualueiden lehdossa olevan hoidon tarvetta, etenkin kuusettumisen estämistä tulisi tehdä ja vieraslajien poistoa etenkin Etelä-Suomessa. Erilaiset lehtoluontotyypit vaativat erilaista hoitoa, esimerkiksi kosteissa lehdossa vesitaloutteen tulisi kiinnittää huomiota ja huolehtia, että alue säilyy tarpeeksi kosteana. Lehtojen hoidossa hän näkee olevan eniten parannettavaa kohdassa, jossa ohjeet siirtyvät käytäntöön. Hoidon toteutuksen ohjeet, joita hän on lukenut, ovat vaikuttaneet ihan hyviltä. Siinä miten ne siirretään toteutukseen voi olla jotain ongelmia, koska käytäntö ei aina vastaa ohjetta.

Tärkeimmäksi keinoksi tuoda lehtojen tärkeyttä esille metsänomistajille ja korostaa heille miksi lehtoja tulisi hoitaa eri lailla kuin talousmetsiä, hän näkee neuvonnan ja informaation annon. Alueellisen merkityksen ja

monimuotoisuusarvojen korostaminen on tärkeää. Metsänomistaja kuitenkin yleensä haluaa vaalia arvokkaita kohteitaan, kun niiden merkitys hänelle tuodaan ilmi.

Enemmän lehtokohteita voidaan saada METSO-ohjelmaan kohteiden aktiivisella etsimisellä ja esittelemällä ohjelmaan sopivat, alueelle ja verkostolle tärkeät kohteet metsänomistajille. Tämä vaatii riittävästi resursseja ohjelman toteutukseen. Tärkeää olisi esittää metsänomistajalle jo alun perin mahdollisuus arvokkaan lehtonsa suojeluun.

Kiitos haastattelusta!

Haastattelijana Taija Jussila, Suomen metsäkeskus, lehtometsien havinaa Pirkanmaalla-hanke.

metsäkeskus